

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z powództwa J. K.
przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w P.
o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, ewentualnie o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 1 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 lipca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz radcy prawnego A. K. kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych, obejmującą należną stawkę, podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa J. K. i S. K. przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w P. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego ewentualnie o zapłatę, powodowie domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr [...] /2009 z dnia 26 marca 2009 r.,

zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w G. z 19 października 2009 r., wydanym w sprawie sygn. akt VII Co (...).

Wyrokiem z 23 września 2016 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił powództwo.

Wyrokiem z 25 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację.

W skardze kasacyjnej powodowie, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazali na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżących, uchylony przepis art. 97 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe budzi poważne wątpliwości co do tego, czy normą swą obejmuje również osoby, które w wyniku czynności dokonanej po zawarciu umowy kredytu, przystąpiły do niego w charakterze dłużników solidarnych z kredytobiorcą poprzez czynność której bank nie był stroną.

W ocenie powodów, Sąd Apelacyjny w (..) dokonał naruszeń szeregu przepisów prawa procesowego i materialnego, zwłaszcza art. 73 ust. 1-3 oraz art. 96 - 98 ustawy - Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie 17 grudnia 2008 r., art. 843 § 3 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. i 382 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie lub nierozpoznanie przez Sąd drugiej instancji zarzutów apelacji, art. 65 § 1 oraz § 2 k.c. w zw. z art. 367 § 1 k.c. i w zw. art. 69 ust. 1 ustawy - Prawo Bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie 17 grudnia 2008 roku i w zw. z treścią „Umowy o przystąpienie do długu kredytowego” poprzez ich błędną wykładnię i niezastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń

wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego, nie powinno być uzasadniane rozbieżnościami w orzecznictwie sądów, ponieważ przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. nie są tożsame.

Przedstawione problemy prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Tytułem przykładu należy wskazać, że w judykaturze wyjaśniono, że umowa przystąpienia do długu jest czynnością bankową, stanowiącą szczególne zabezpieczenie wierzytelności i uprawnia bank do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego również w stosunku do przystępujących do długu współdłużników (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2008 r., III CSK 302/07, OSNC-ZD 2009, nr 2, poz. 37.). Brzmienie art. 97 ust. 1 pr. bank. obowiązujące w dniu zawarcia przez powodów umowy przystąpienia do długu i złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, wskazywało jako osoby - przeciwko którym może się toczyć, na podstawie takiego tytułu egzekucja - nie tylko osobę, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej, ale także osobę, która jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej

i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji, gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia.

W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy. Twierdzenia mające wskazywać na rażące uchybienie przepisom procesowym, prowadzący się do kwestionowania przyjętego przez obydwa Sądy rozumienia ograniczeń przewidzianych w art. 843 § 3 k.p.c., gdyż konsekwencją zastosowania tego przepisu była odmowa prowadzenia dowodów i dokonywania dalszych ustaleń faktycznych. Jednak przyjęta w sprawie interpretacja powołanego przepisu nie narusza ukształtowanej od lat jego wykładni (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2005 r., III CK 504/04, niepubl.). Powodowie nie przedstawili obiektywnych przyczyn, które pozbawiły ich możliwości zgłoszenia później podniesionych zarzutów, już w chwili wytaczania powództwa, skoro dotyczyły one okoliczności istniejących od chwili udzielenia zabezpieczenia przez powodów.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

O kosztach pełnomocnika z urzędu powodów orzeczono na podstawie § 8 pkt 7 zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 3 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 68 ze zm.), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19, Dz.U. z 2020 r., poz. 769), a więc przy zastosowaniu § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

jw